

Var tog alla frisörer vägen?

Utredning kring utbildningssituationen i frisörbranschen

Innehållsförteckning: Del 1

1. Inledning.....	sid 4
2. Syfte.....	sid 4
3. Historik.....	sid 5
3.1 Frisörutbildning, så gick det till	
3.2 Utfärdade gesällbrev 1992-2007	
3.3 Tidigare överetablering av utbildningsplatser	
3.4 Ny gymnasiereform	
3.5 Statistik över antalet sökande inom inriktning Frisör och Stylist	
4. Vägen till frisöryrket.....	sid 7
4.1 Yrkesbevis - gesällbrev – frisörlicens	
4.2 Utbildningsvägar idag	
4.3 Utbildningsväg i 4 nivåer	
4.4 Krångligt att bli frisör	
5. Statistik.....	sid 10
5.1 Antal genomförda del & gesällprov	
5.2 Antal utfärdade gesällbrev	
5.3 Statistikanalys	
6. Inställning hos gymnasieelever	sid 11
6.1 Analys av ungdomars inställning till yrkesutbildning	
6.2 Bitte Håf (Yrkeslärare)	
7. Vad tycker eleverna.....	sid 12
7.1 Enkät till elever	
7.2 Resultat av frågeställningar (Bil 1.)	
7.3 Analys av enkäten	
8. Privata utbildningsanordnare.....	sid 13
8.1 Godkända av FYN (Frisörernas Yrkesnämnd)	
8.2 Sveriges 12 privata godkända frisörutbildningar	
8.3 Hur ser de privata utbildningsanordnarna på framtiden?	
9. Handelsanställdas Förbund.....	sid 14
9.1 Anställda frisörers fackförbund	
9.2 Reflektioner från Handels skolinformatörer	
10. Arbetsgivarna.....	sid 14
10.1 Frågor till arbetsgivare i frisörbranschen	
10.2 Sammanfattning av svaren från arbetsgivarna	

11. Arbetsförmedlingen.....	sid 15
11.1 Statistik	
11.2 Analys	
12. Skolverket.....	sid 16
12.1 Skolverkets uppdrag	
12.2 Förslag och försöksverksamhet	
13. Myndigheten för Yrkeshögskolan.....	sid 17
13.1 Myndighetens uppdrag	
13.2 Frisörutbildning inom Yrkeshögskolan	

Omslagsbild: Sofia Geideby

Del 2.

1. Utredningens förslag.....	sid 19
2. Gesällprov i frisöryrket.....	sid 21
3. Examinationsutbildning.....	sid 22
4. Sammanfattning.....	sid 23

Bilaga 1.

Resultat av frågeställningar till elever i färdigutbildning.....	sid 24
---	---------------

1. Inledning

Hur kan det vara brist på frisörer när det finns flera frisörsalonger på varje gata Sveriges städer och i varenda samhälle i landet? I Frisörföretagarnas dagliga rådgivning ser vi att många företag vill växa och anställa fler frisörer, men det råder brist på anställningsbara frisörer. Flera företag anser att det är svårt att rekrytera frisörer med rätt utbildning och erfarenhet. Vi ser också att intresset för frisöryrket har minskat generellt då både kommunala och fria gymnasieskolor samt privata utbildningsanordnare lägger ner sina utbildningar eftersom söktrycket till frisörutbildning är mycket lägre än tidigare.

Branschen har på kort tid upplevt en stor förändring från att det funnits för många utbildningsplatser i landet till att det nu är ett minskat intresse för frisöryrket. Vi ser också att färre elever som valt frisörutbildning går hela vägen till att bli behöriga frisörer genom att avlägga gesällprov. 2010 gjordes en stor förändring i utbildningssystemet då branschens parter förhandlade fram ett nytt utbildningsavtal som innebar 3000 timmars färdigutbildning. En tidigare utredning visade att eleverna behövde mer träning inför gesällprovet för att vara anställningsbara med full lön. Modellen med färdigutbildning hade i sin början ett stort motstånd från framför allt elever och utbildningsanordnare men har de senaste åren blivit accepterat och fungerar bra. Både elever och arbetsgivare ser färdigutbildningen som en viktig del i vägen till behörighet enligt en undersökning som FYN (Frisörernas yrkesnämnd) gjorde under hösten 2015. Förutsättningarna i branschen har förändrats sedan den senaste utredningen "Den framtida frisörutbildningen" gjordes 2009 och låg till grund för den nya modellen med färdigutbildning. Trots att systemet med färdigutbildning fungerar är det för få elever som gör klart sin färdigutbildning och blir behöriga frisörer, det matchar inte branschens behov av anställningsbara frisörer. Frisörföretagarnas styrelse har därför tillsatt en utredning kring utbildningssituationen med syfte att genom undersökningar och statistik få grepp om den rådande situationen och även ta fram förslag på förändringar som kan styra branschen på rätt väg.

2. Syfte

Utredningens syfte är att kartlägga den nuvarande situationen och jämföra med tidigare utbildningssystem och utredningar. Vi behöver få en klar bild över alla bitar i utbildningssystemet och etablering på arbetsmarknaden för att få gehör hos myndigheter, politiker och resten av branschen. I uppdraget ligger också att ta fram förslag på nya möjliga lösningar för att få fler att välja frisöryrket och att få fler behöriga anställningsbara frisörer. Det behövs också en översyn av branschens yrkesprov för att säkerställa att provet är aktuellt samt att det råder en likvärdig bedömning av proven runt om i landet.

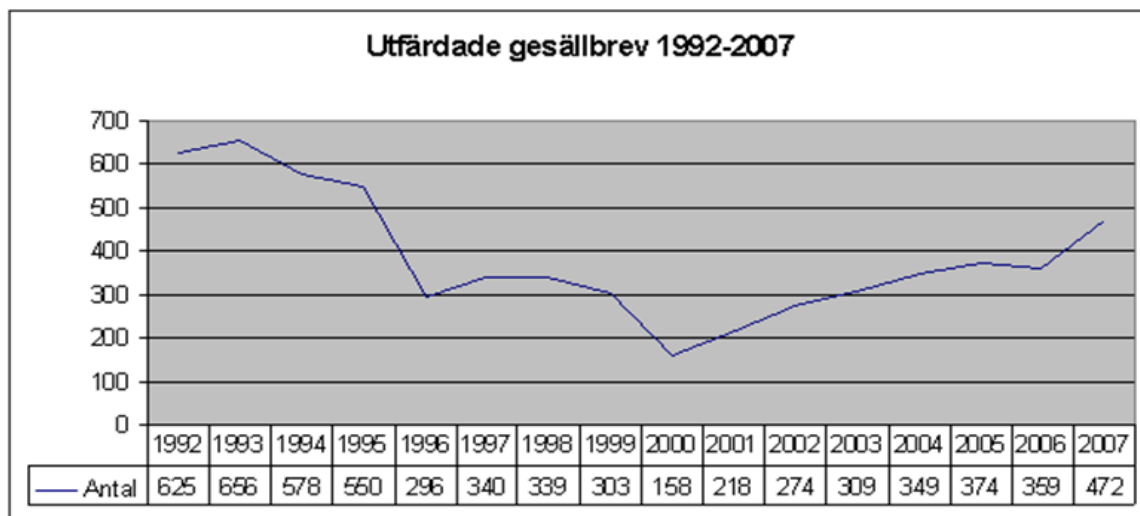
3. Historik

3.1 Frisörutbildning

Längre tillbaka var lärlingsutbildning den vanligaste vägen till frisöryrket, en mästare anställde en lärling som senare blev gesäll hos företaget. Det var en form av kontrakt som löpte på tre år. Fortfarande är det en möjlig väg till yrket (företagsförlagd trainee) men är men bara ett fåtal frisörer väljer den vägen. Under femtiotalet började yrkesskolor bli mer vanligt, utbildningen var uppdelad på herr eller damfrisör. Under mitten av åttiotalet blev de båda yrkena sammanslagna och alla utbildades till frisörer med inriktning på både herrar och damer. Utbildningarna hamnade senare under gymnasieskolan och var fram till 1994 en specialkurs om två år med ett års praktik innan gesällprovet kunde avläggas, de tre åren omfattade då ca 5000 utbildningstimmar. Från 1994 infördes en ny gymnasieform som skulle ge alla elever en bredare utbildning i allmänna ämnen så som svenska, matematik, engelska, samhällskunskap och även historia religion mm. Alla elever skulle ha möjlighet att söka högskoleutbildning efter gymnasiet och antalet yrkestimmar minskade under den treåriga gymnasieutbildningen från 5000 till 1500 timmar. Antalet utbildningsplatser inom gymnasieskolan var begränsade och det var under hela -80, -90 och andra delen av 00-talet svårt att få plats på en frisörutbildning och intagningsbetygen/poängen var mycket höga, eleverna med höga betyg var högpresterande och klarade både kärnämnen och yrkesämnena.

Dock visade sig ganska snart att antalet godkända gesällprov minskade och eleverna hade inte tillräckliga yrkeskunskaper för att vara anställningsbara. Det medförde att branschen 1998 införde färdigutbildning om 1500 timmar både som anställningsform och till viss del skolförlagt. Resultaten på gesällproven blev stegvis bättre sedan färdigutbildningen infördes. Då intagningspoängen var höga öppnades också en marknad för privat frisörutbildning, de som ville bli frisörer men inte hade rätt betyg kunde nu köpa en frisörutbildning, en intensiv utbildning kunde ge samma antal timmar som gymnasieskolan under en kortare tid. Det var länge en fri marknad men från och med 2007 började branschen sätta upp regler för privata utbildningar då kvalitén var varierande. Det krävdes dock samma utbildningslängd, tre år för att få avlägga gesällprov och under en avtalsförhandling 2007 enades parterna att ta bort färdigutbildningen för gymnasieeleverna för en mer likvärdig väg och att öka möjligheten för gesällprov. Samtidigt infördes begreppet behörig frisör som gjorde gesällprovet mer attraktivt då det innebar en högre lön för frisörer med gesällbrev. Se tidigare statistik över utfärdade gesällbrev 1992-2007 i tabellen sidan 6.

3.2

3.3 Tidigare överetablering av utbildningsplatser

1992 infördes systemet med skolpeng i Sverige, syftet var att få en pedagogisk utveckling och mer flexibel utbildning. Skolpengen skulle täcka både undervisning, skolhälsa och måltider för varje elev. Det blev alltså möjligt att starta friskola som låg utanför kommunal eller statlig skola inom förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola. Varje enhet beviljas av Skolinspektionen och beloppet bestäms av varje enskild kommun. En ganska blygsam utveckling under nittio-talet blev sedan en galopperande utveckling under mitten av 00-talet. Då valde många av de fria gymnasieskolorna att starta utbildning inom områden med högt söktryck, antalet gymnasieskolor med Hantverksprogrammet frisör nästan fördubblades under åren 2007 – 2012. Det resulterade i att antagningspoängen minskade, utbildningskvalitén sjönk och arbetsmarknaden kunde inte ta emot alla nyutbildade frisörer. 2010 lämnade 2600 elever en frisörutbildning, branschen såg allvarligt på utvecklingen då behovet uppskattades till 700 frisörer.

3.4 Ny gymnasiereform

Under perioden då det var stor obalans mellan utbildningsplatser och branschens behov gjordes två stora gymnasieutredningar Gy-07 och Gy-11, efter regeringsskiftet 2010 lades Gy-07 ner och Gy-11 blev genomfört. Den stora förändringen var att göra skillnaden mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program tydligare. Det togs bort vissa högskoleförberedande ämnen i yrkesprogrammen för att ge mer utrymme för yrkesinriktade ämnen. Programmen skulle bli yrkesprogram istället för yrkesförberedande program. De flesta branscher såg positivt på det då många ansåg att det tidigare var för få yrkestimmar. Skolverket anpassade även yrkesutgången till Frisöraspirant enligt branschens önskemål eftersom färdigutbildning skulle införas. Effekten blev att antalet elever som sökte yrkesutbildning har minskat för varje år sedan HT-2011 och fram till nu. Inom inriktningen "övriga hantverk" skapades också en inriktning för Stylisterna som bland annat innehåller makeup, hår-styling och nagelvård men inte klippning och kemiska behandlingar inom frisöryrket.

3.5 Statistik över antalet sökande inom inriktning Frisör och Stylist

Tabell 1: Antal elever som sökt följande programinriktningar som förstahandsval på Hantverksprogram. Tabell 2: Antal elever med gymnasieexamen enligt Gy-11.

Tabell 1:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Frisör	1224	1091	1039	887	886	859	968
Stylist	1120	979	927	953	993	1112	1199

Tabell 2:

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Frisör	909	794	751	650
Stylist	810	736	653	676

Källa: Skolverket

4. Vägen till frisöryrket

4.1 Yrkesbevis – gesällbrev - frisörlicens

Sedan långt tillbaka är gesällbrevet branschen erkända yrkesbevis och var tidigare en självklarhet för den som utbildade sig till frisör. Det råder mycket hög yrkes stolthet inom frisöryrket, i en branschundersökning Frisörföretagarna gjorde med hjälp av SIFO under våren 2018 anser 76 % av landets frisörer att det är mycket viktigt att ha ett yrkesbevis. Branschen genomför yrkesprovet/gesällprovet och Sveriges Hantverksråd utfärdar gesällbrevet efter godkänt prov. Den som innehar gesällbrev räknas som behörig frisör, vara anställningsbar och förväntas ha färdigheter att utföra alla förekommande behandlingar.

För att lyfta vikten av behörighet tog Frisörföretagarna tillsammans med Handels, KoHF (kosmetik & Hygienföretagen) och SFLF (Stylist & Frisörlärlärförbundet) fram en licens som bygger på modellen med gesällbrev och mästarbrev. Frisörlicensen ska sitta på frisörens spegel och tydligt visa kunden att frisören har behörigheter genom olika bokstäver. Även de som genomför första delen av gesällprovet, delprovet kan uppvisa att den är på väg mot behörighet. Den som driver företag kan också visa att den driver det seriöst genom kassaregister godkänt av Skatteverket. Licensen utfärdas av FYN (Frisörernas Yrkesnämnd). Det finns idag 2700 frisörer med licens i Sverige.

- A – Delprov
- B – Gesällbrev
- C – Mästarbrev
- D – Godkänt kassaregister
- E – Yrkeslärare
- F – Barberare

4.2 Utbildningsvägar idag

Branschens parter Frisörföretagarna och Handelsanställdas förbund kan genom kollektivavtal styra utbildningsvägen till frisöryrket och branschens yrkesprov-gesällprovet. Under avtalsförhandlingarna 2010 beslutade parterna om en större förändring i utbildningsvägen till frisöryrket med en tre möjliga grundutbildnings-alternativ samt en reglerad färdigutbildning hos ett företag med en behörig handledare och kollektivavtal. Det finns idag tre olika utbildningsvägar för grundutbildning till frisör i Sverige:

- Gymnasieskolans Hantverksprogram inriktning frisör
(*Gäller även gymnasielärling samt yrkes-vux)
- Privat godkänd utbildning
- Företagsförlagd traineeutbildning

Efter grundutbildning erbjuds alla att avlägga en del av branschens yrkesprov, delprovet. Provet genomförs av branschen och ligger utanför ämnesplanen för Hantverksprogrammet, men ses som en naturlig examen för de som går en privat frisörutbildning eller företagsförlagd trainee. Efter delprovet kan eleven söka anställning för färdigutbildning för att få mer erfarenhet och färdighet inom yrket och kan efter 3000 timmar avlägga gesällprov och vara anställningsbar som behörig frisör (2000 timmar om arbetsgivaren anser att eleven är mogen tidigare). Under färdigutbildningen betalar arbetsgivaren lön i tre olika steg och när gesällprovet är avlagt räknas frisören som behörig och har då rätt till full lön.

*Gymnasielärling är en gymnasieutbildning som genomförs med utökad APL i samarbete med ett företag. Yrkes-vux är en yrkesutbildning för vuxna med samma kurser om Hantverksprogrammet.

4.3 Utbildningsväg i 4 nivåer

1	Gymnasieskolan 2500p Privat godkänd utbildning 1500 tim +500p Företagsförlagd traineeutbildning 2000 tim+ 500p	Teoriproov Delprov
2	Färdigutbildning 1000 tim	
3	Färdigutbildning 1000 tim	
4	Färdigutbildning 1000 tim	Slutprov/ Gesällprov

För att hålla reda på timmar och nivåer har en utbildningsbok tagits fram där eleven fyller i arbetade timmar och arbetsgivaren godkänner timmarna för varje nivå.

4.4 Krångligt att bli frisör

Förändringen i utbildningssystemet mötte först mycket motstånd från framför allt elever, men även yrkeslärare och utbildningsanordnare som ansåg att utbildningsvägen blev för lång. Dock uppskattade många arbetsgivare systemet, de hade nu möjlighet att anställa elever direkt efter grundutbildning eftersom lönen blev anpassad till en rimlig nivå för elever utan erfarenhet. Ansvaret för färdigutbildning hamnade nu på arbetsgivaren som också ska förbereda eleven för gesällprovet.

Modellen som funnits sedan 2010 fungerar nu bra. Dock anser många att vägen till gesällprovet är för lång, att systemet är invecklat och svårt att hålla reda på timmar och nivåer. Flera arbetsgivare anser också att uppdraget att färdigutbilda elever känns betungade och önskar istället att kunna anställa färdigutbildade frisörer som kan jobba självständigt. Vägen som från början var tydlig och enkel har istället blivit för lång, krånglig och flera elever väljer att hoppa av sin frisörkarriär och söka andra tjänster med högre lön (se elevenkät sidan 12).

5. Statistik

5.3 Antal avlagda prov

I följande tabell ser vi antalet genomförda del och gesällprov mellan åren 2013 och 2017:

	2013	2014	2015	2016	2017
Gesällprov	337	352	362	410	370
Delprov	897	778	688	718	680

Källa: Frisörföretagarna

5.2 Antal utfärdade gesällbrev

I följande tabell ser vi antalet utfärdade gesällbrev mellan åren 2010 och 2017:

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
549	449	270	328	323	305	365	312

Källa: Sveriges Hantverksråd

5.3 Statistikanalys

Det vi kan se är att ca hälften av alla elever som genomfört delprov efter grundutbildning blir klara med sin färdigutbildning och avslutar med gesällprov. Av de som avlagt godkänt gesällprov hämtar inte alla ut sitt gesällbrev.

6. Inställning hos gymnasieelever

6.1 Analys av ungdomars inställning till yrkesutbildning

För att få en bild av hur ungdomar i yrkesutbildning fungerar har utredarna bett en erfaren yrkeslärare i inom Hantverksprogrammet inriktning frisör beskriva hennes syn på, yrkesval, utbildningssystemet inom frisörbranschen, situationen i dagsläget och inställning, kunskaper, utveckling och attityd hos eleverna över tid.

6.2 Bitte Håf: Yrkeslärare på Storsjögymnasiet i Östersund

Skolan möter en stor blandning av elever, många med olika diagnoser och många med psykisk ohälsa, något som tyvärr är vanligt bland ungdomar idag. Kring det kan man analysera och diskutera mycket. Det gäller inte bara frisörutbildning utan lika vanligt när det gäller alla typer av utbildningar, oavsett om utbildningen är på gymnasienivå, trainee eller om det är en vuxenutbildning. Om vi ser cirka 10 år bakåt i tiden så har elevernas syn på utbildningen ändrats ganska mycket. För 10 till 15 år sedan var flera inställda på det val de hade gjort och att det var ett yrkesval. Idag är eleven mer inställd på att det är ett yrke de kan tänka sig ett tag, några år, kanske 10 år – för att sedan prova något annat. Alla möjligheter finns ute i den stora vida världen som är närmare idag än den upplevdes vara förr, mycket tack vare internet.

Tålmod och fokus är svårt när omgivningen ger så många möjligheter som kan göra att eleven känner mer osäkerhet kring sitt val. Prestationsångesten hos många gör också att de inte tror sig passa för yrket om allt inte blir perfekt på en gång, att träna något flera gånger känns främmande – ”jag har ju gjort permanenttrullning en gång redan”.

Många elever väljer idag ändå frisörutbildningen för att de är intresserade av att bli just frisör. Men kanske lika många väljer den för att det är en som de tror enkel och rolig väg att ta sig genom gymnasiet. Det är numera inte lika svårt att komma in på utbildningen som det var för många år sedan, vilket gör att statusen på utbildningen inte är lika hög. Eleverna har också svårt att se kopplingen mellan den långa utbildningstiden och den förhållandevis låga lönen när de väl kommer ut på salong.

Flera elever trodde att frisörutbildningen är lätt att ta sig igenom men att de själva nästan fick en mindre chock när de insåg hur mycket som krävdes för att bli en duktig frisör. Det de ibland ser som den största svårigheten är hur de ska hantera olika kundtyper, hur de ska prata med lite mer problematiska kunder och att det är något de saknar under utbildningen. Några elever anser att det skulle kunna vara en helt egen kurs i frisörprogrammet, som kundpsykologi, eller helt enkelt psykologi med inriktning service och bemötande.

Från skolan ser vi ett problem i att yrkesvägledare inte har insikt i vad som krävs och därför rekommenderar frisörutbildning som en lätt och rolig väg om eleven har svårt att tänka sig ett program där den behöver plugga mycket. En tydligare beskrivning av utbildningen och vad som krävs skulle kunna göra att fler väljer frisör mer målinriktat. För att behålla elevens intresse för yrket krävs en hel del av oss lärare men också av handledarna. Elever behöver idag mycket mer snabba nya inputs för att inte tröttna på de moment de ska träna sig i. Tyvärr kan nog sociala medier och en vana att alltid få snabba intryck från dem vara en anledning och som gör att det är svårt att hålla fokus på en sak en längre tid. Handledarna måste vara inställda på att ge av sin tid för att hjälpa eleven framåt, det är nog en av de få saker som är i princip helt lika som förr. Tyvärr har handledaren mindre tid för det idag än de hade förr och det gör i sin tur att det hela blir ett Moment 22.

7. Vad tycker eleverna om sin frisörutbildning

7.1 Enkät till elever

För att få en rättvis bild över utbildningssituationen i frisörbranschen är den viktigaste gruppen eleverna. Utredarna gjort ett urval av de som genomfört en frisörutbildning och avlagt sitt delprov under 2017. Totalt 680 elever har fått enkäten och med en svarsfrekvens på 33% anser vi att undersökningen ger en rättvis bild av elevernas uppfattning.

7.2 Resultat av frågeställningar

Se bilaga 1.

7.3 Analys av enkäten

Vi kan tydligt se att den stora gruppen elever som vill bli frisör väljer gymnasieutbildning, de anser också att de fått tillräckliga kunskaper för att klara branschens delprov men att de har saknat vissa bitar i sin undervisning.

Undersökningen visar också att hälften har fått tillräcklig information från sina lärare om vägen till behörighet inom yrket och att nästan 90 % anser att lönen under färdigutbildningen är orimligt låg. 80 % av de som avlagt delprov har gjort det med godkänt resultat och hälften av dem ansökt om frisörlicens A.

Hälften av de tillfrågade eleverna har anställning för färdigutbildning idag och de anser att det var lätt eller hyfsat lätt att få anställning. De som valt bort yrket har till stor del gjort det på grund av den låga lönen under färdigutbildningen eller att frisöryrket inte var rätt för dem. Över 70 % av de tillfrågade skulle valt en skolförlagd färdigutbildning om det fanns möjlighet till studiestöd.

Vår analys blir att många som valt hantverksprogrammet inriktning frisör väljer bort yrket på grund av lönen och att de som blir kvar i branschen inte har några problem att få anställning. Genom enkäten ser vi också det finns en efterfrågan av eftergymnasial färdigutbildning för att snabbare komma till målet med gesällprovet och vara anställningsbar med högre lön

8. Privata utbildningsanordnare

8.1 Godkända av FYN (Frisörernas Yrkesnämnd)

FYN består av branschens parter Frisörföretagarna och Handels, privata utbildningsanordnare kan ansöka om att få sin utbildning godkänd av FYN. Det krävs bland annat att det finns behöriga yrkeslärare, att lokalerna är anpassade för utbildning samt att utbildningen omfattar minst 1500 timmar. Sveriges idag 12 godkända utbildningar håller mycket hög kvalitet och är en viktig del av kompetensförsörjningen i branschen. Eleverna bekostar själv sin utbildning och de har ingen form av studiestöd under utbildningstiden. Tidigare hade några av skolorna rätt till CSN med det försvann helt från och med 2015.

8.2 Sveriges 12 privata godkända frisörutbildningar

- Ann Pettersson Hair design School, Örnsköldsvik
- Björn Axen Academy, Stockholm
- Frisörcentrum, Falun
- Hair Academy, Kalmar
- H-akademin, Malmö
- International Hair Academy, Upplands Väsby
- Skult Education, Lund
- Svenska Frisörskolan, Göteborg
- Svenska Frisörskolan, Stockholm
- Svenska Frisörskolan, Trollhättan
- Södertälje Frisörskola, Södertälje
- Saxakademin, Göteborg

8.3 Hur ser de privata utbildningsanordnarna på framtiden?

Även de privata utbildningarna känner av det minskande intresset för frisöryrket, det är även svårt för flera av de som vill köpa någon av dessa utbildningar att hitta finansiering. Utredarna har ställt ett antal frågor till skolorna för att få reda på deras bild av framtiden, vi har fått svar från 6 av 12 skolor.

Vi har frågat hur många elever de har utbildat under åren 2014-2017 samt hur många av dem som är kvar i branschen idag. Det visar sig vara 91 % av dessa som fortfarande är kvar i branschen, alltså många fler än de som gått utbildning via gymnasieskolan. Utbildningsanordnarna menar också att det behövs 1500 timmar för en grundutbildning. På frågan av vilken anledning de tror att de har färre sökande till sina utbildningar svarar de:

- Ekonomi
- Inget CSN
- Många andra yrken lockar
- Att branschen tidigare beskrivit en överetablering av antalet utbildningsplatser
- Svårt att få lån
- Yrkes-vux
- Dålig lön under färdigutbildning

Alla har svarat att de har möjlighet att ta emot flera elever än vad de har idag och att flera kan tänka sig att utöka utbildningen om söktrycket skulle bli större. Skolorna ställer sig också positiva till någon form av skolförlagd färdigutbildning och har kommit in med flera bra svar angående hur vägen till gesällprovet borde se som utredningen tar med sig i sitt förslag i del 2 av utredningen.

9. Handelsanställdas Förbund

9.1 Anställda frisörers fackförbund

Handels är de anställda frisörernas fackförbund som ligger under LO. Frisörföretagarna tecknar kollektivavtal med Handels som reglerar löner och arbetsvillkor, i kollektivavtalet finns också ett utbildningsavtal som reglerar vägen till gesällprovet, 2017 tecknade parterna ett treårigt avtal som löper till april 2020. Handels har under de senaste åren jobbat aktivt med skolinformation och träffat många frisörelever.

9.2 Reflektioner från Handels skolinformatörer

- Upplever att det är otydligt innan eleverna söker utbildningen kring förväntningar och nivåer.
- Behov av tidigare praktik för att eleverna ska få möjlighet att känna av yrket.
- Upplever att det är olika från skola till skola hur uppmuntrade eleverna blir till att ta sin gesäll.
- Upplever problematik kring att vi har obehöriga lärare som undervisar eleverna ute i skolorna, hur ska de kunna motivera elever till att ta gesällen när de själva inte har gjort det?
- Tydliggöra: Din utbildning fortsätter faktiskt efter dina 3 år på gymnasiet, det är inte en låg lön du får – du får betalt för att utbilda dig.
- Eleverna får för lite timmar på salongerna, det tar för lång tid att ta gesällen.
- Svårt att hitta arbetsplatser med kollektiv- och hängavtal.
- ”Som servicebiträde/obehörig frisör tjänar du mer än i nivå 2”

Källa: Handelsanställdas förbund

10. Arbetsgivarna

10.1 Frågor till arbetsgivare i frisörbranschen

Som vi nämnt i inledningen finns ett stort behov av anställningsbara frisörer hos många arbetsgivare. Utredarna har varit i kontakt med några av de största arbetsgivarna i branschen för att få en tydlig bild av situationen.

Vi har ställt följande frågor:

- Hur viktig är gesällbrevet hos er vid anställning?
- Vad har ni för erfarenhet när det gäller att hitta kompetent personal vid anställning?
- Har ni rekryterat någon frisör de senaste 6 månaderna?
- Har ni för avsikt att anställa någon frisör/frisörer inom det närmaste året?
- Om du ska anställa en frisör. Hur gör du för att rekrytera?
- Anser ni att det är brist på anställningsbara frisörer i dagsläget?
- Om du anser att det är brist? Vad skulle branschen kunna göra för att underlätta?
- Har era anställda frisörlicens?

10.2 Sammanfattning av svaren från arbetsgivarna

Samtliga arbetsgivare vi har varit i kontakt med beskriver på olika sätt att de har svårt att rekrytera anställningsbar personal. De flesta har stort rekryteringsbehov och några planerar att utöka sin verksamhet med fler frisörer. Vid föräldradidighet och semesterperioder kan det vara mycket svårt att hitta vikarier eller ersättare vilket påverkar verksamheten. De arbetsgivare som varit i kontakt med Arbetsförmedlingen för att rekrytera beskriver att det sällan går att hitta behöriga frisörer genom dem och att flera av de som erbjuds genom Af inte har någon utbildning alls inom yrket.

Sociala medier, tidningen Frisör och webbannonser är de kanaler som använd flitigast för att locka personal till deras företag. Några av dem bedriver också egna utbildningar där de kan erbjuda jobbgaranti för de som vill stanna inom företaget.

Majoriteten vill helst anställa behöriga frisörer, men också elever i färdigutbildning för att hjälpa till med utvecklingen i branschen och förhoppningsvis få dem kvar i företaget efter gesällprovet. Några söker också efter anställningsbara barberare med gesällbrev.

Alla arbetsgivare är positiva till av vi utreder utbildningssituationen i frisörbranschen och välkomnar fler anställningsbara frisörer. Några vill se bättre kvalitet i grundutbildningen framförallt inom gymnasieskolan där samarbetet med företagen borde vara bättre.

11. Arbetsförmedlingen

11.1 Statistik

Arbetsförmedlingen - ibland förkortat Af - är en svensk statlig förvaltningsmyndighet, som sorterar under Arbetsmarknadsdepartementet och ansvarar för den offentliga arbetsförmedlingen och dess arbetsmarknads-politiska verksamhet.

Af, publicerar statistik och analyserar regelbundet arbetsmarkandens behov. Frisörföretagarnas styrelse har träffat representanter från Af för att se över balansen mellan sökande och lediga tjänster i frisörbranschen. Vid mötet presenterade Af statistik över antalet anmälda lediga platser samt arbetsökande inom frisöryrket och hade några frågeställningar till branschen:

- Hur ser er prognos på kort och lång sikt? Geografiskt?
- Hur vill ni samarbeta med Arbetsförmedlingen kring kompetensförsörjningen?
- Hur ser kraven ut gällande anställningsbarhet?

Anmälda lediga platser

Lediga platser	2017-10	2016-10	Diff	201708-201710
Damfrisör	6	13	-7	17
Frisör	159	213	-54	575
Herrfrisör	18	14	4	41

Antal arbetssökande

Öppet arbetslös	2017-10	2016-10	Diff	Totalt 2017-10	2016-10 Totalt
Damfrisör	702	628	74	1914	1525
Frisör	1251	1250	1	3500	3379
Herrfrisör	319	306	13	873	761

Källa: Arbetsförmedlingen

11.2 Analys

Statistiken visar att det i oktober 2017 fanns 159 lediga platser och 1251 arbetssökande, hur kan det då vara brist på frisörer?

Det finns ett enkelt svar: De arbetssökande har inte utbildning, erfarenhet eller yrkesbevis som visar att de är anställningsbara. De som har utbildning, erfarenhet gesällbrev/frisörlicens skulle få jobb direkt.

12. Skolverket

12.1 Skolverkets uppdrag

Skolverket, formellt Statens skolverk, är svensk central förvaltningsmyndighet för det offentliga skolväsendet för barn, ungdomar och vuxna samt för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorgen. Jämfört med andra myndigheter har Skolverket en mycket stor andel specifika regeringsuppdrag – under 2015 var över 95 % av myndighetens anslag styrda av uppdrag i regleringsbrevet, medan mindre än 5 % hörde till myndighetens allmänna instruktioner.

Skolverket ska alltså se till att hela skolsystemet från förskola till gymnasieskola och vuxenutbildning fungerar i uppdrag av regeringen. Myndigheten kan inte i större

utsträckning själva förändra eller förbättra utbildningssystemet. De vill dock gärna ha ett samarbete med olika branscher när det gäller att utveckla yrkesutbildningen. Frisörföretagarna finns representerade i det Nationella Programrådet för Hantverksprogrammet där vi kan ge råd och synpunkter gällande inriktning frisör.

12.2 Förslag och försöksverksamhet

Under hösten 2016 genomförde regeringen en stor utredning om gymnasieskolan och yrkesutbildning (SOU 2016:77). I utredningen föreslog utredarna att slå ihop inriktningen frisör med hudvård och hår och makeup-stylist som idag ligger under inriktningen övriga hantverk, de saknar en tydlig ämnesplan eftersom den är generell för alla yrken inom övriga hantverk. SHR (Sveriges Hudterapeuters Riksförbund) anser inte att hudvård ska ligga på gymnasiet, Frisörföretagarna och SFLF ser inte heller kopplingen mellan frisöryrket och hudvård. Vi har istället genom remissvar föreslagit en ny inriktning: Frisör – Stylist – Barberare, Skolverket har lyssnat på branscherna kring detta och har bearbetat förslaget. Vi väntar nu på besked från regeringen och om det blir positivt kan den nya inriktningen starta redan HT- 2019. En bredare inriktning kan locka elever fler till yrket och intresset för barberaryrket är stort, speciellt bland killar som nu endast representerar 10 % av branschen.

Nästan alla andra EU-länder har ett yrkesprov som examen i sin yrkesutbildning, i Sverige finns ett gymnasiearbete om 100 p som ska spegla ved eleverna lärt sig under sina tre år. Frisörföretagarna och flera andra branschorganisationer anser att ett yrkesprov framtaget av branschen skulle vara en bra lösning för eleverna och en naturlig koppling mellan skolan och arbetslivet. Skolverket har lyssnat på detta och ska under hösten inleda en försöksverksamhet. Frisörföretagarna har anmält intresse och hoppas att få vara med, tanken är att använda det befintliga delprovet och använda våra befintliga examinatorer från Frisörföretagarna och Handels i samarbetet med en yrkeslärare.

13. Myndigheten för yrkeshögskolan

13.1 Myndighetens uppdrag

(MYH) Myndigheten för yrkeshögskolans huvuduppdrag är att ansvara för frågor som rör yrkeshögskolan i Sverige och verka för att utbildningarna tillgodoser arbetslivets behov av kompetens. Yrkeshögskolan ska erbjuda kvalificerade utbildningar som är skräddarsydda utifrån arbetslivets behov. De kan bedrivas av både privata och offentliga utbildningsanordnare. De utbildningsanordnare som beviljas platser inom MYH får stadsbidrag per elev och eleverna har möjlighet att söka studiebidrag samt lån genom (CSN) Centrala studiestödsnämnden.

13.2 Frisörutbildning inom Yrkeshögskolan

Det finns idag ingen yrkeshögskola som bedriver frisörutbildning. MYH använder statistik från AF för att kartlägga behovet av arbetskraft. Statistiken från Af visar inget utbildningsbehov inom frisörbranschen. De utbildningsanordnare som ansökt om att få bli Yrkeshögskola har fått avslag med hänvisning till branschstatistik samt att

frisörutbildning redan finns inom gymnasieskolan. Frisörföretagarna har aldrig fått frågan om utbildningsbehovet i branschen från myndigheten.

Del 2.

1. Utredningens förslag

Vi ser en hel del utmaningar i att lösa den rådande situationen, vi vill få fler elever i frisörutbildning, höja kvalitén inom utbildningarna samt att öka antalet anställningsbara frisörer. Vi vet hur det har sett ut tidigare, hur utbildningssystemet fungerar idag och elevernas inställning till det. Vi måste alltså hitta en ny utbildningsmodell som för det första lockar fler elever till yrket, för de andra skapa en mindre krånglig utbildningsväg och till sist att eleverna inte hoppar av/byter yrke innan de är anställningsbara frisörer. En enkel lösning kunde vara att låta eleverna själva lösa sin utbildningsväg/yrkeserfarenhet och ge dem möjlighet att avlägga gesällprov när de känner sig mogna. Några kanske till och med skulle kunna avlägga gesällprov och vara anställningsbara direkt efter en utbildning. Vi ser dock att den lösningen skulle skapa stor oreda i branschen och urholka yrkesstoltheten. Det finns också risk att oseriösa aktörer åter etablerar korta frisörutbildningar som ej ger tillräckliga yrkeskunskaper och anställningsbara frisörer. Utredningens mål är att föreslå en ny väg som är tydligare, mer flexibel och samtidigt något kortare utan att göra avkall på yrkeskompetens.

Gruppen föreslår också att presentera utbildningsvägen till barberare eftersom det tidigare har varit helt oreglerat och intresset för yrket har ökat.

Ny utbildningsmodell för frisöryrket

Vi kan konstatera att endast grundutbildning skapar inte anställningsbara frisörer, det behövs någon form av färdigutbildning för att få den erfarenhet och kompetens som arbetsgivarna kräver. Vi har tittat på de befintliga utbildningsvägar som finns idag och justerat dem något för att hitta en tydligare väg och föreslår tre alternativ för grundutbildning och två alternativ för färdigutbildning.

Grundutbildning		Delprov	Tid
Alt 1	Gymnasiet HV- inriktning Frisör 1500 p	Yrkesexamen inom skolan	3 år 1 år (Yrkes-vux)
Alt 2	Privat godkänd frisörutbildning 1500 tim (MYH)	Yrkesexamen inom skolan	9 mån -1 år
Alt 3	Företagsförlagd Traineeutbildning 1800 tim	Innan fortsatt färdigutbildning	1 år

De tre alternativen för grundutbildning är samma som funnits tidigare. **Alt 1**, gymnasieskolan kan vi inte ändra på mer än att vi önskar att försöksverksamheten med yrkesprov blir permanent, målet för eleverna blir tydligare och skolorna får högre krav att nå branschens krav. **Alt 2**, de privata utbildningarna fungerar idag mycket bra och de anser sig behöva 1500 timmar för kvalitativ grundutbildning. Vi önskar att de utbildningarna hamnar under MYH så att eleverna kan få möjlighet till CSN. **Alt 3**, är fortfarande en välbeprövad väg till yrket och bör finnas kvar för de som vill utbildas som traditionell lärling.

Färdigutbildning		Yrkesprov	
Alt 1	Skolförlagd färdigutbildning 1500 tim (MYH)	Gesällprov	1 år
Alt 2	Anställning i färdigutbildning 1800 tim	Gesällprov	1 år

I färdigutbildningen vill vi se en större förändring och skapa en skolförlagd färdigutbildning. **Alt 1**, Färdigutbildning i skolform gärna inom yrkeshögskolan (men kan också ev. skapas som eftergymnasial yrkes-vux). Utbildningen ska också innehålla salongspraktik och avslutas med gesällprov. **Alt 2**, liknande det system vi har haft sedan 2010 med anställning för färdigutbildning, men med färre timmar och annan lönesättning.

Vår tanke är att det ska finnas möjlighet att efter grundutbildning välja den form av färdigutbildning som passar eleven bäst. Den som valt gymnasiet kan välja skolförlagd utbildning eller anställning i färdigutbildning och från privat utbildning kan eleven välja att fortsätta skolförlagt eller att söka anställning. Om de privata utbildningarna hamnar under Yrkeshögskolan kan de erbjuda 200 p (2 terminer) yrkeshögskoleexamen för grundutbildning + 200 p (2 terminer) kvalificerad yrkesutbildning för färdigutbildning för att passa in i myndighetens system. Den som valt företagsförlagt trainee som grundutbildning bör fortsätta med anställning i färdigutbildning. Det kan alltså bli möjligt att vara behörig frisör inom 2 år för de som valt privat grundutbildning, företagsförlagd trainee eller yrkes-vux genom gymnasiet. För de som går genom den ordinarie gymnasieskolan tar det 4 år att bli behörig frisör genom de båda alternativen, men de får samtidigt också även övriga ämnen i sin grundutbildning. Utredningens förslag bygger på att vi får igenom några förändringar hos Skolverket, AF, MYH och i branschens kollektivavtal.

Viktiga faktorer

- Ny inriktning i gymnasieskolan (enl. utredningen 12.2)
- Yrkesprov som examen i gymnasieskolan (enl. utredningen 12.2)
- Bättre samarbete mellan Af, MYH och branschen angående Yrkeshögskola
- Att branschens parter kan enas om en ny utbildningsväg till behörighet

Gruppens förslag är att vid anställning i färdigutbildning under 1 år (1800 tim) bör lönen vara något högre än nivå 2 i dag och ha en provisionsdel, det gör möjlighet för eleven att själv påverka lönen och bli mer lönsam för företaget. Vi anser att anställningen ska vara på minst 30 tim/v, att det finns kollektivavtal samt 1 behörig frisör per 2 elever i företaget. Utbildningsboken kan tas bort och ersättas med ett dokument för genomförd grundutbildning och godkänd examen/delprov samt ett för genomförd färdigutbildning och godkänt gesällprov.

Fördelar

Vi tror att den nya inriktningen i gymnasieskolan kan locka fler ungdomar till yrket. Gruppen anser också att den skolförlagda färdigutbildningen skapar fler anställningsbara frisörer då vi ser att många idag väljer andra yrken på grund av längden samt lönen under färdigutbildningen. Det blir även enklare och tydligare att beskriva hur man blir frisör för de som är intresserade av yrket.

Obehöriga frisörer

Alla med minst 4 års erfarenhet (6000 tim) av yrket ska ha möjlighet att avlägga del- & gesällprov för behörighet oavsett tidigare utbildningsbakgrund.

Utbildningsmodell för barberaryrket

Branschen har nyligen skapat ett gesällprov för barberare eftersom intresset för yrket har ökat, i barberaryrket ingår herrklippning, skägg och rakning, utbildningstiden kan därför vara kortare. Det har tidigare inte funnits någon tydlig utbildningsväg men flera privata utbildningsanordnare erbjuder barberarutbildning. Gesällprovet har också till stor del använts som validering för de med utbildning och erfarenhet av barberaryrket från andra länder. Om gymnasieskolan får en ny inriktning med yrkesutgång barberare så anser vi att det ska finnas en utbildningsmodell även för barberaryrket

Grundutbildning		Tid
Alt 1	Gymnasiet HV- Inriktning Barber 1500 p	3 år 1 år (Yrkes-vux)
Alt 2	Privat godkänd Barberutbildning 700 tim (MYH)	5 mån
Alt 3	Företagsförlagd Trainee 1000 tim	6 mån

Färdigutbildning		Yrkesprov
Alt 1	Anställning i färdigutbildning 500 tim	Gesällprov

Alternativt minst 2 års erfarenhet av barberaryrket/frisöryrket oavsett utbildningsbakgrund för gesällprov.

2. Gesällprov i frisöryrket

I utredningens uppdrag finns önskemål om att se över momenten i gesällprovet för frisöryrket. Provet är idag utformat i 2 delar och innehåller sammanlagt 16 moment. Momenten ska omfatta hela yrket och visa att eleven har teoretiska kunskaper samt praktiska färdigheter i aktuella metoder och tekniker. Generellt fungerar provet bra, dock finns det önskemål från olika håll att provet skulle vara enklare eller svårare samt innehålla färre eller fler moment. Till exempel att permanenttrullning och strukturbehandling bör tas bort eftersom det inte längre är en efterfrågad behandling. Gruppen har diskuterat provet och anser att vi idag inte har underlag för att göra några större justeringar i momenten, det kräver en egen utredning om enbart gesällprovet.

Vid organisationens utbildningskonferens i april 2018 togs det fram ett nytt förslag för moment 13: *Färgning med styling*. Förslaget ska bearbetas och efter remiss hos våra utbildningsnämnder presenteras för Frisörföretagarnas styrelse för beslut.

Utredningens övriga förslag till justeringar är att ta bort moment 7: *Skägg och mustaschklippning* samt moment 16: *Frisyrdesign brudklädsel med krona eller tiara*. Med bakgrund av att skägghäring finns numer i gesällprovet för barberare samt att brudklädsel är något som för den som vill specialisera. Förslaget innebär att provdagen för både del- & gesällprov blir något kortare och mer effektivt. Vi föreslår att i samband med remissen för moment 13 också göra tillägget att ta bort moment 7 och 16 samt att genomföra teoriprovet vid ett separat tillfälle.

3.Examinationsutbildning

För att genomföra del- & gesällprov behöver branschen duktiga examinatorer som kan genomföra en saklig och objektiv bedömning av elevernas arbete. Det är ett populärt uppdrag och många är intresserade att få vara examinatorer. Kravet för att bli examinator är minst 3 års branschvana efter gesällprovet samt att vara aktiv inom yrket och medlem i Frisörföretagarna eller Handels. Uppdatering för examinatorer ska ske vartannat år och finns idag tillgängligt 2 gånger per år. Syftet med utbildningen är att få en jämn och rättvis bedömning i hela landet.

Flera av de som varit examinatorer under många år anser sig inte behöva uppdatering så ofta då det blir en del upprepning av saker de redan kan och önskar enbart uppdatering i de förändringar som skett. När det finns nya examinatorer i utbildningen finns det dock ett stort värde att utbyta erfarenhet mellan nya och erfarna examinatorer.

Utbildningen ska innehålla genomgång av kriterier, eget praktiskt arbete och bedömningsövningar. Det egna praktiska arbetet kan vara att utföra ett moment för att sedan bedöma varandra. Vid bedömningsövningen finns även modeller med de olika momenten som ska bedömas av deltagarna och sedan utvärderas för gemensamma tolkningar och främja rättvis bedömning.

Efter utbildningen i februari 2018 gjordes en utvärdering för att se om det fanns behov av förändringar. Utvärderingen gav följande resultat:

- Allt har varit kanon
- Perfekt längd på allt
- Bra men lite rörigt vid bedömningsövningarna
- En av de bättre utbildningarna
- Önskar mer info om vilka verktyg som ska tas med vid praktiskt arbete
- Lagom långt praktiskt arbete, absolut inte längre, gör hellre arbetet hemma
- Bra men saknade speglar vid bedömningen
- Önskar mer bedömningsövningar
- Toppen
- Super med genomgång och teknikträning, man släpper "hur det brukar vara"
- Bra upplägg
- Mycket bra
- Den absolut bästa utbildningen av alla som jag har gått på

Vid utbildningen i februari var det 17 deltagare, kursledare var Therese Haleving och Ann Petterson. Vi kan se att deltagarna varit nöjda med upplägget och att gruppen var mindre än 20 personer. När det tidigare varit rörigt har det varit över 30 deltagare.

Utredningens förslag är att styra utbildningen till mindre grupper och att den sker i varje region enligt organisationens nya indelning. Det blir ett bra tillfälle för att träffa alla examinatorer i regionen och skapa ett bra nätverk mellan de

orter där examinationstillfällena sker. Det finns 6 regioner och examinatorerna ska som tidigare uppdateras vartannat år och med samma kursledare vid alla tillfällen så att utbildningen blir likvärdig. Det betyder att det kommer att finnas 3 examinationsutbildningar per år, men vid olika orter. Utbildningen kan var under 1 dag + en halv dag extra för de som eventuellt är nya examinatorer för genomgång av moment mm.

Examinatorerna för gesällprovet i barberayrket är en grupp erkända barberare som också varit med att ta fram momenten i provet. Gruppen träffas en gång per år för att diskutera momenten, kriterier och planering för kommande prov. Vi ser gärna att även den gruppen introduceras i regionerna för att delta i bedömningsteknik och planering av provtillfällen mm.

4. Sammanfattning

Vi har kartlagt det nuvarande systemet för frisörutbildning och jämfört med hur det har fungerat tidigare. Vi har också granskat olika delar som påverkar yrket. Skolsystemet, arbetsförmedlingen, branschens parter och Myndigheten för yrkeshögskolan och även branschens eget utformade utbildningsystem, yrkesprov och examination. I utredningen har vi tillfrågat elever, lärare, arbetsgivare och privata utbildningsanordnare om deras syn på det nuvarande systemet och hur de borde utformas för att få fler behöriga anställningsbara frisörer och barberare.

Utredningsgruppens egna uppfattningar och erfarenheter stämmer bra överens med de kartläggningar, granskningar och enkäter vi gjort. I utredningens förslag framgår de justeringar och förändringar som vi anser kan hjälpa branschen att få bättre balans i utbildningsvolymen och att det stora rekryteringsbehovet hos landets arbetsgivare i frisörbranschens ska uppfyllas.

Det kommer att krävas stora insatser för att genomföra de förändringar vi föreslagit, vi menar dock att utredningen som beskriver behovet och utbildningssituationen i branschen kommer vara till stor hjälp som underlag i förhandlingar med myndigheter och andra samarbetsparter.

Stockholm 2018-06-15

Angelica Björk

Företagare, Arbetsgivare

Annette Fogelmark

Utbildningskoordinator, Yrkeslärare

Therese Haleving

Skolchef, Yrkeslärare

Lotta Linde

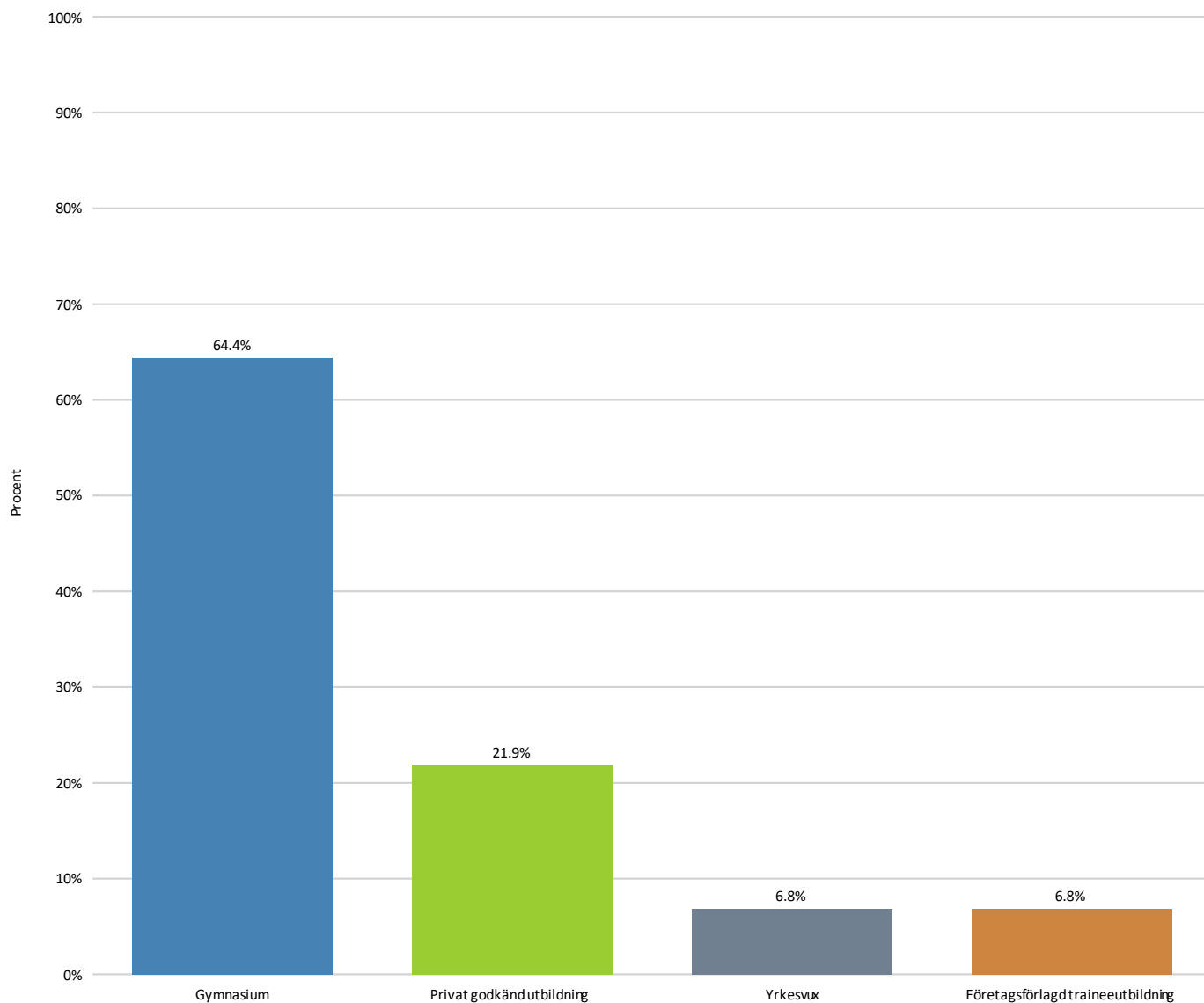
Utbildningskoordinator, administration

Staffan Westman

Vice vd Frisörföretagarna

Bilaga 1.

1. Vilken frisörutbildning har du gått under din skoltid, nivå 1?

Svar:**Gymnasium****Privat godkänd utbildning****Yrkesvux****Företagsförlagd traineeutbildning****Procent**

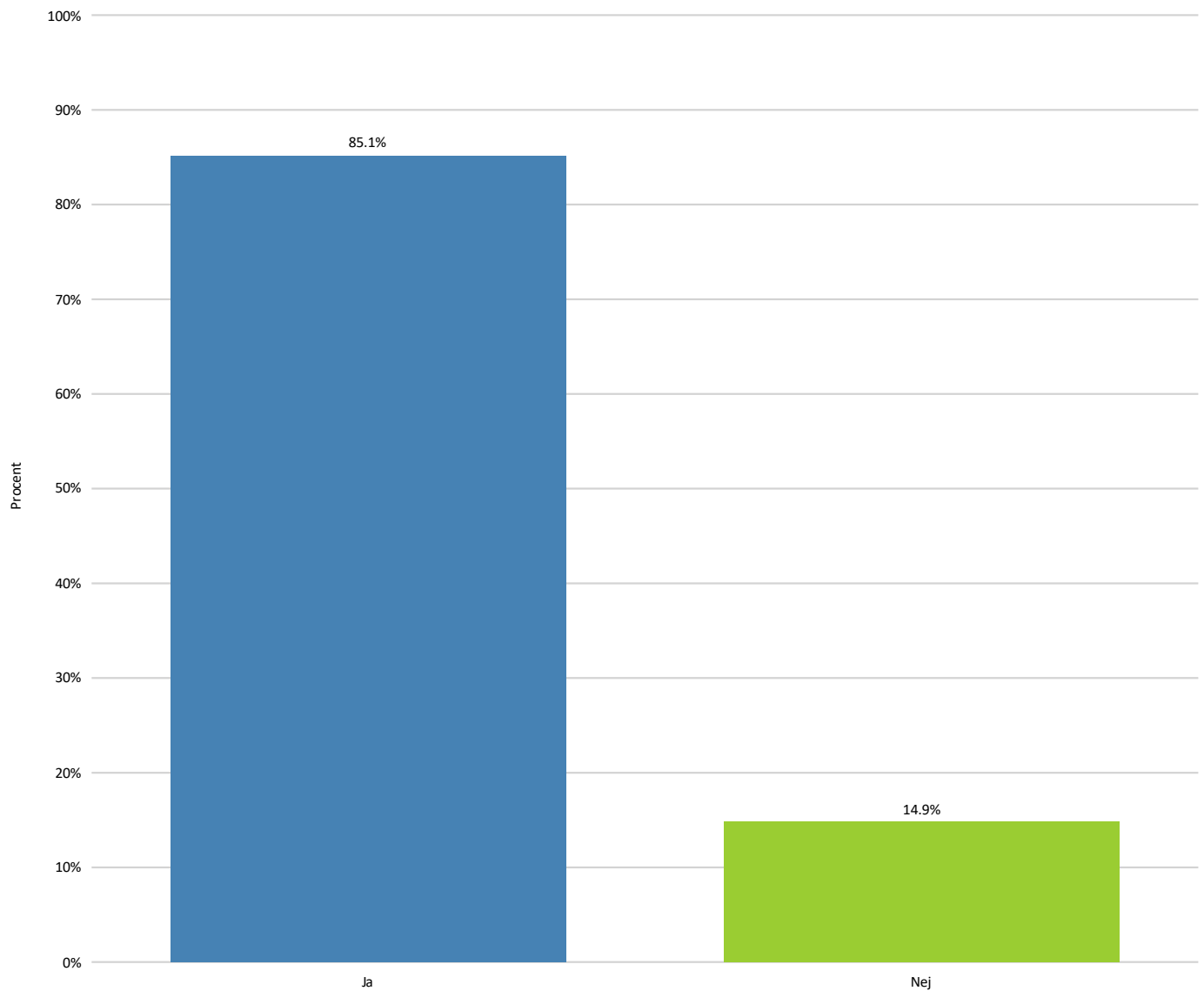
64,4%

21,9%

6,8%

6,8%

2. Har du fått tillräckliga yrkeskunskaper för delprov?

Svar:**Ja****Procent**

85,1%

Nej

14,9%

3. Vad tycker du att du har saknat?

Genomgång på de mesta, hjälp med modeller och min årskurs fick inte äns en skäggdocka så vi hade aldrig klippt skägg

Teorin

Engagerade lärare. Fick ta reda på mycket själv. Dålig information

Färgkunskapen fick jag, men inte tillräckligt för att vara 100% säker.

Teori o grundteknik

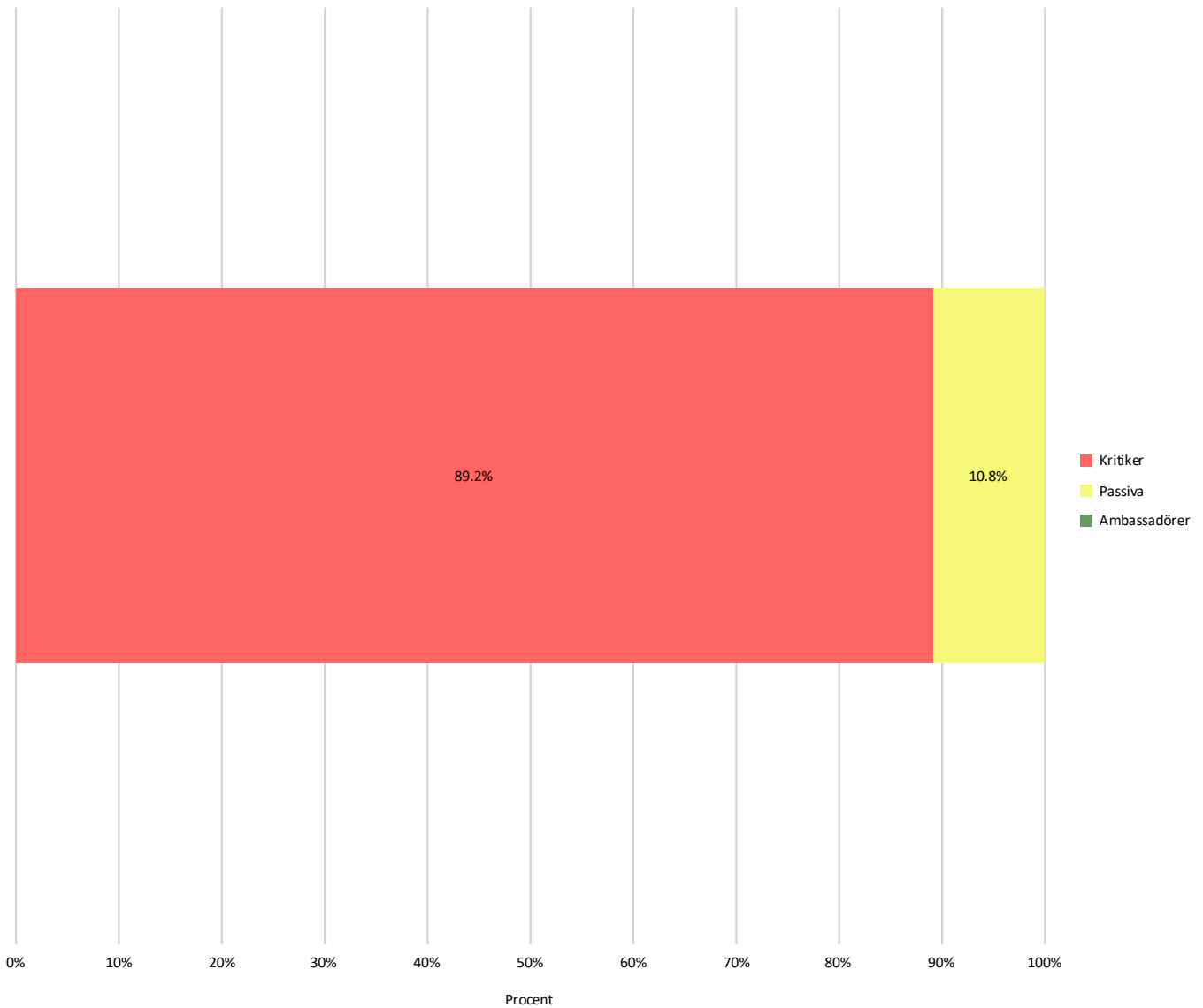
Det moderna tänket och till exempel finish

Färgning, avancerade klippningar, teori

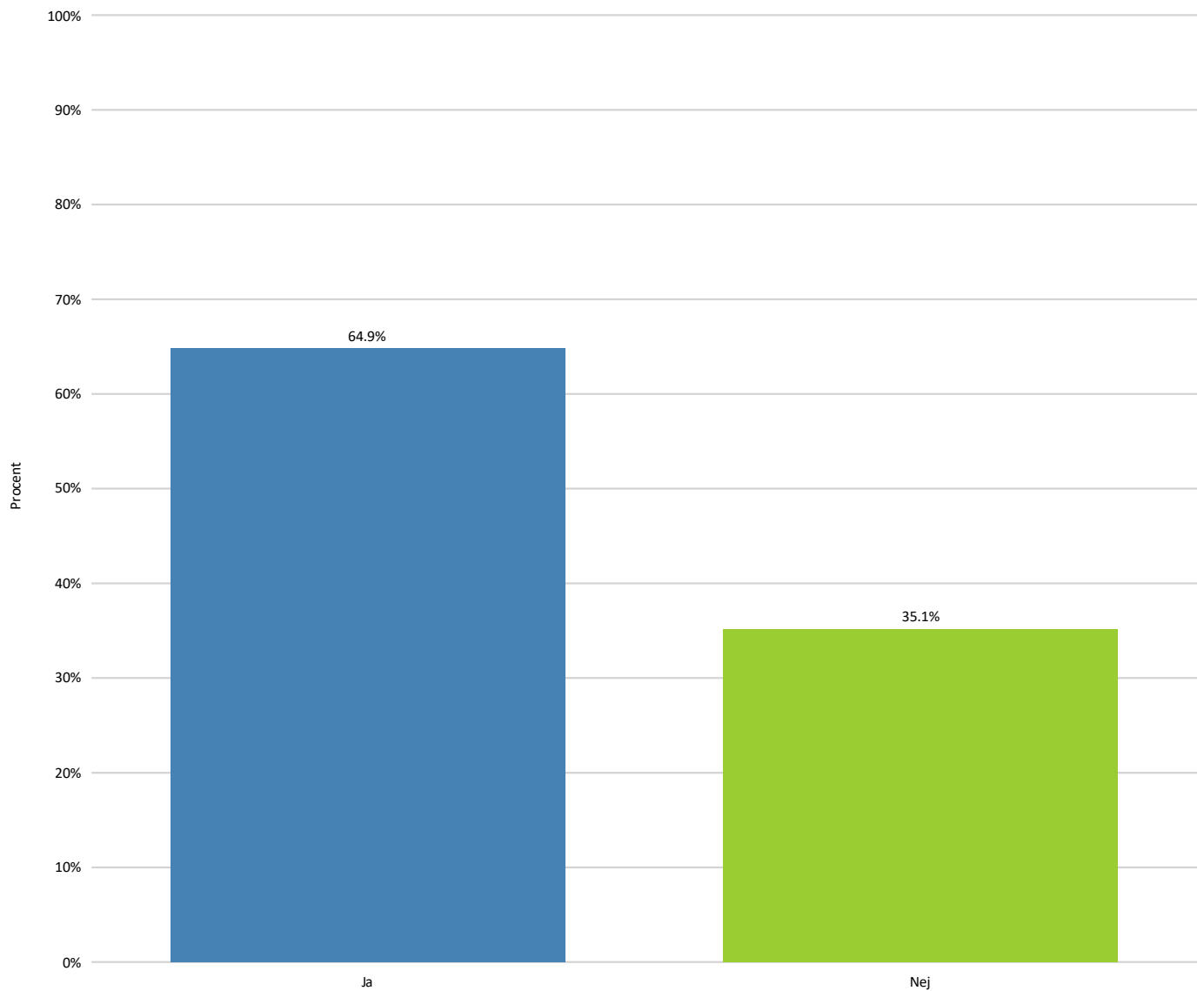
färg

Saknar genomgång av skägghälsa.

Praktisk arbete under utbildningen

4. Hur rimlig anser du att lönen är under färdigutbildningen? 0=Orimlig, 10=I hög grad rimlig.

Namn	Procent
Orimligt låg	89,2%
Rimlig	10,8%
I hög grad rimlig	0,0%

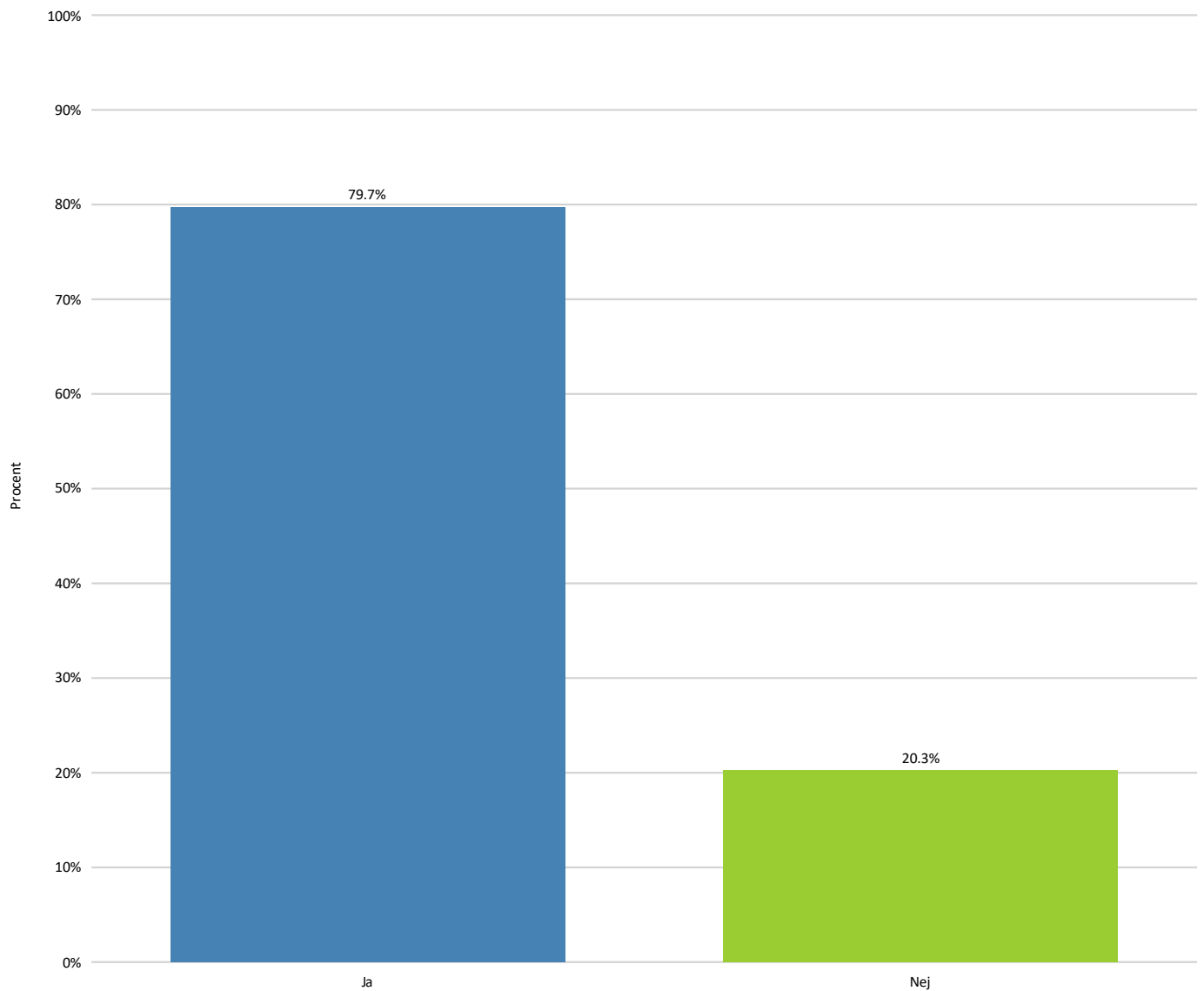
5. Har du fått tillräcklig information från dina lärare angående vägen till gesällprovet?**Namn****Procent****Ja**

64,9%

Nej

35,1%

6. Har du avlagt delprovet med godkänt resultat?

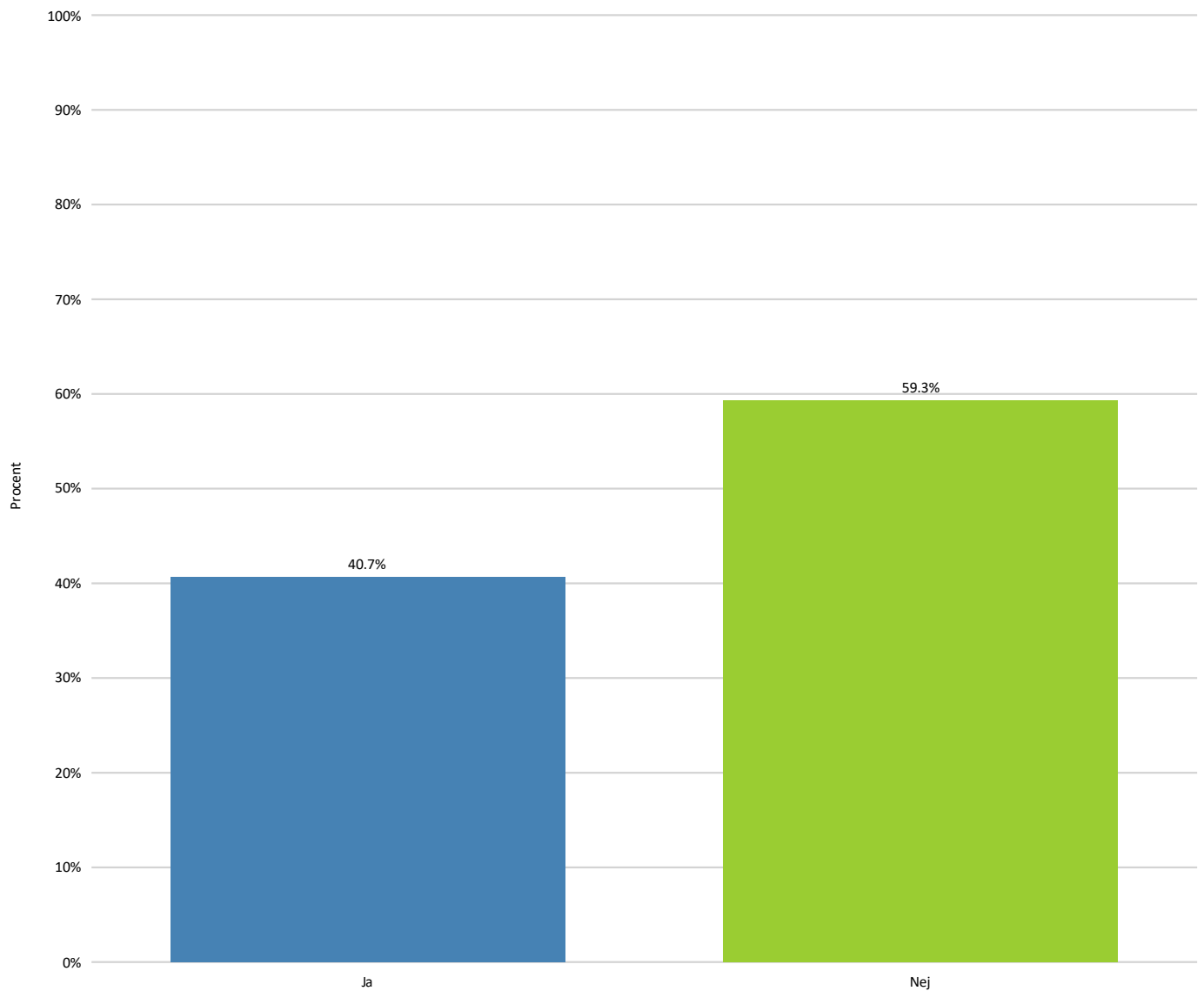
Svar:**Ja****Procent**

79,7%

Nej

20,3%

7. Har du ansökt om Frisörlicens med behörighet A?

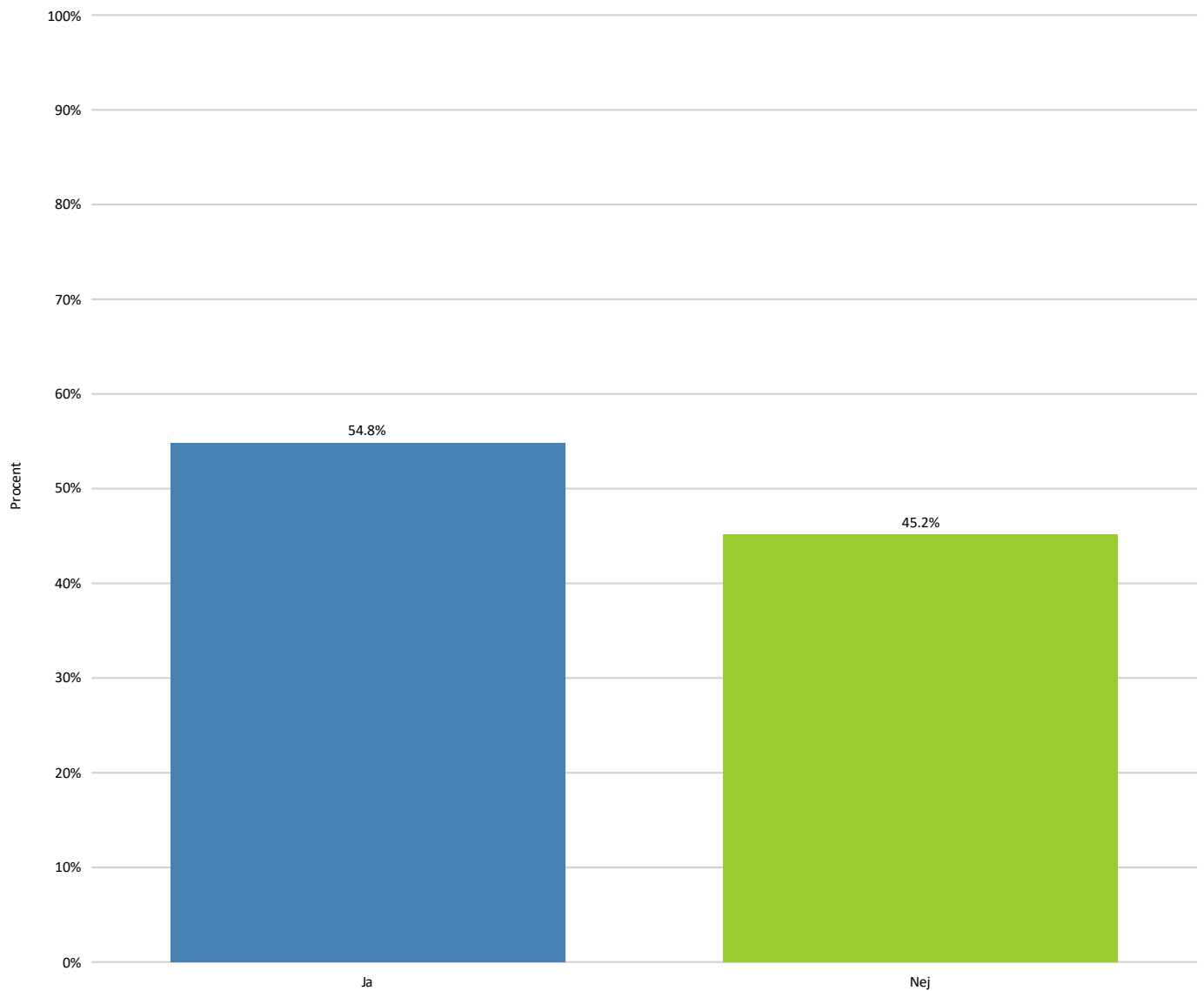
Svar:**Ja****Procent**

40,7%

Nej

59,3%

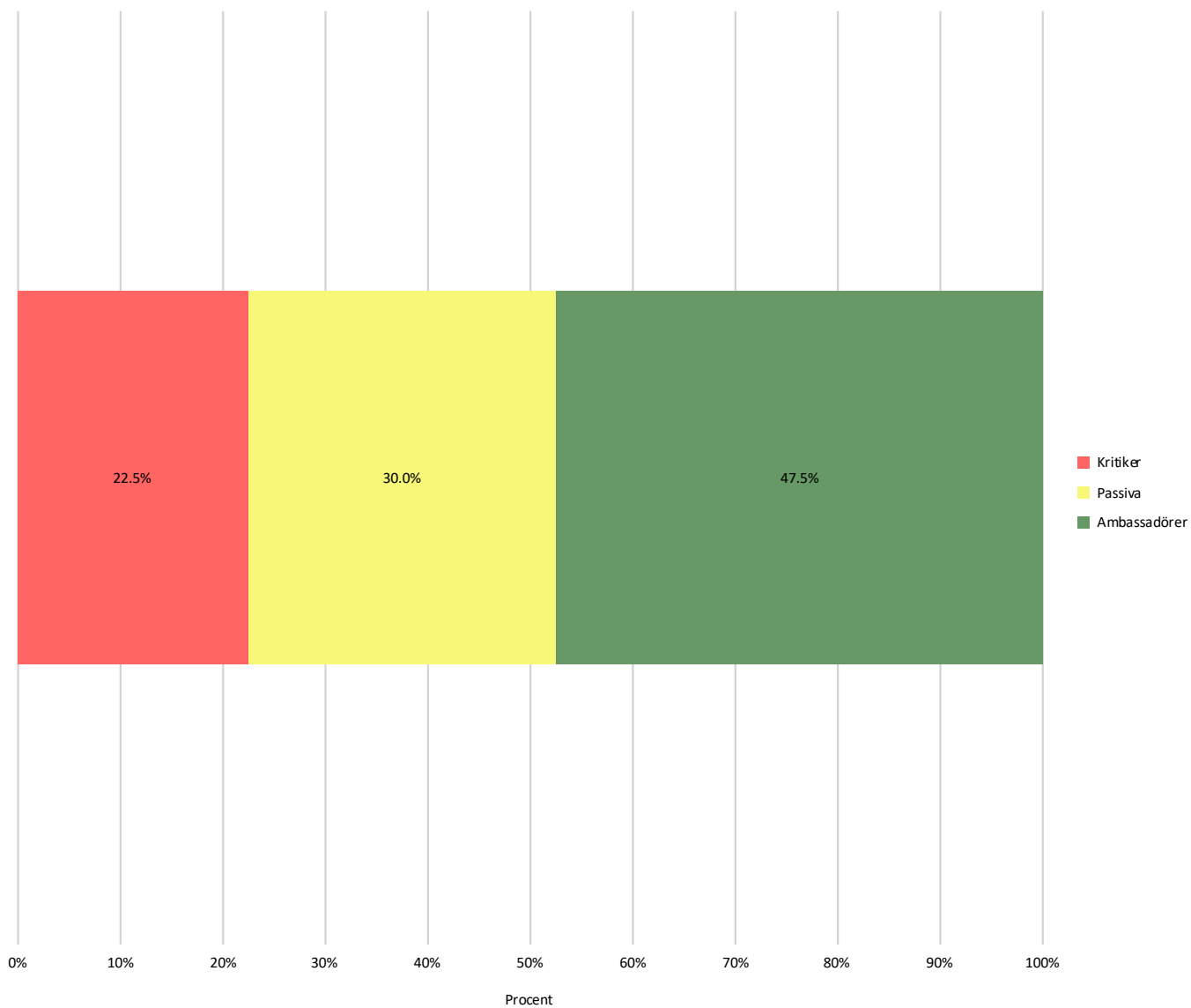
8. Har du anställning i färdigutbildning idag?

Svar:**Ja****Procent**

54,8%

Nej

45,2%

9. Hur lätt var det att hitta plats för färdigutbildning? 0= Supersvårt, 10= Jättelätt**Svar:****Procent****Svårt**

22,5%

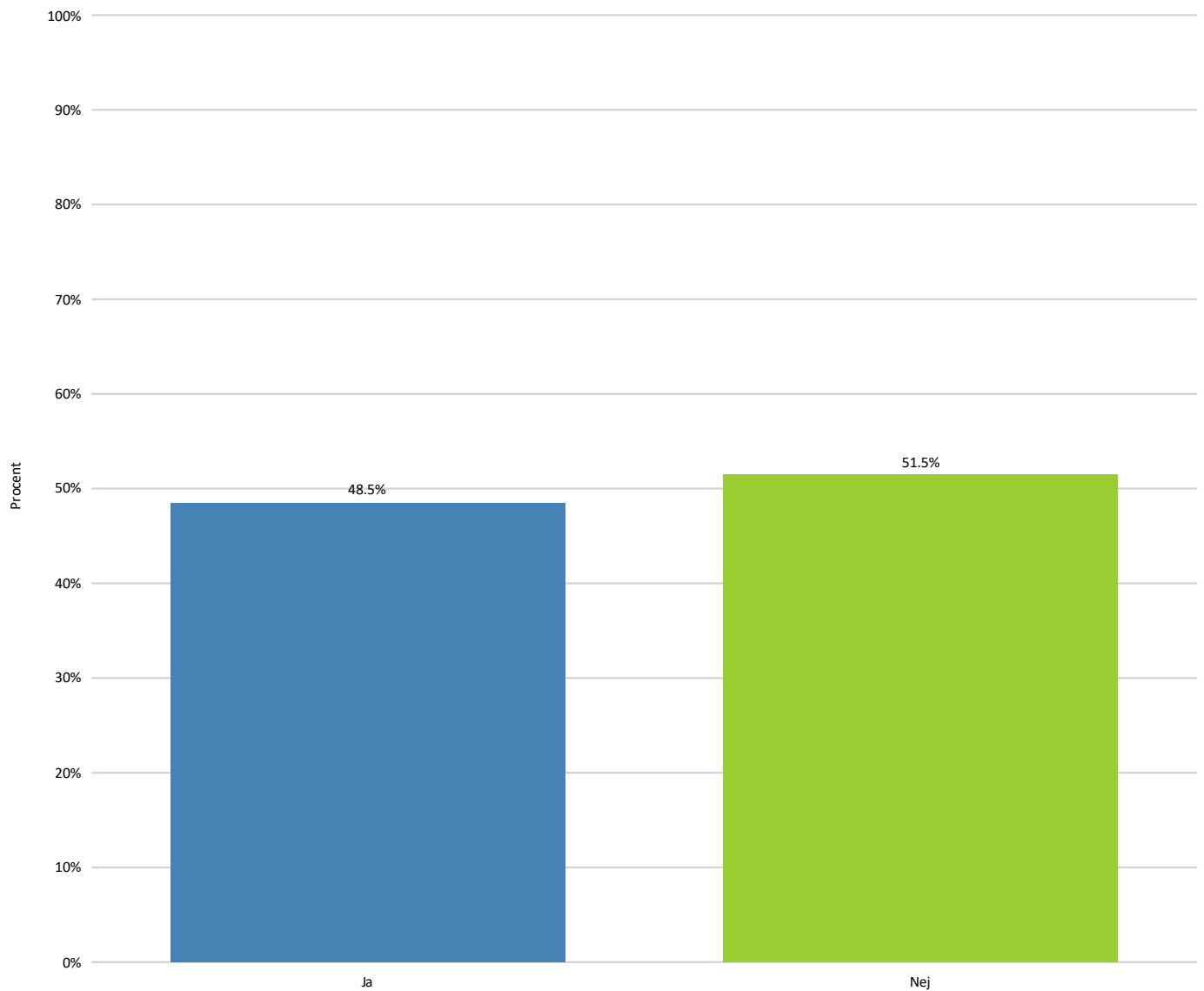
Hyfsat

30,0%

Lätt

47,5%

10. Är du kvar i frisörbranschen?

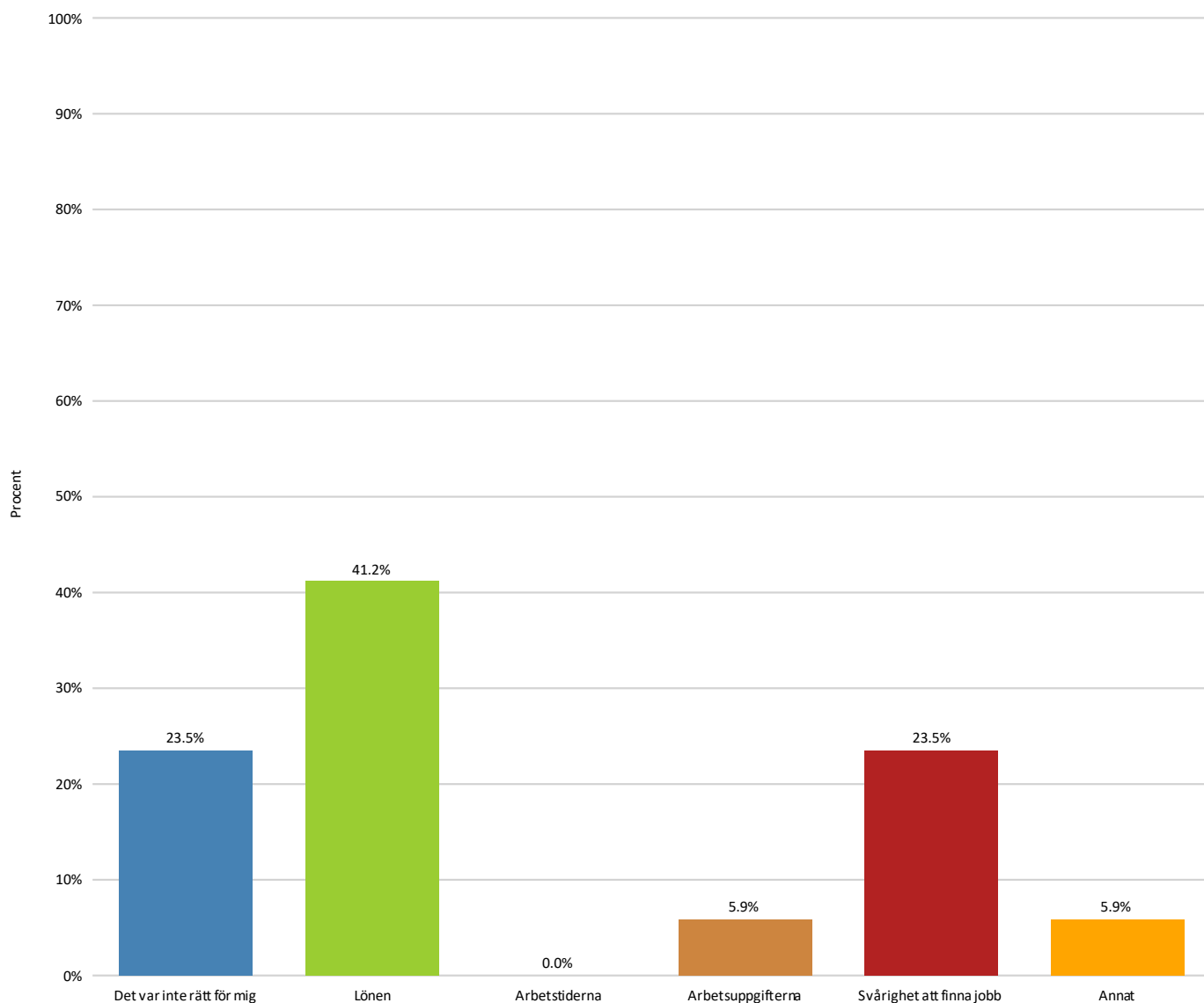
Svar:**Ja****Procent**

48,5%

Nej

51,5%

11. Vad är anledningen till att du väljer bort yrket?

Svar:**Procent**

Det var inte rätt för mig

23,5%

Lönen

41,2%

Arbetstiderna

0,0%

Arbetsuppgifterna

5,9%

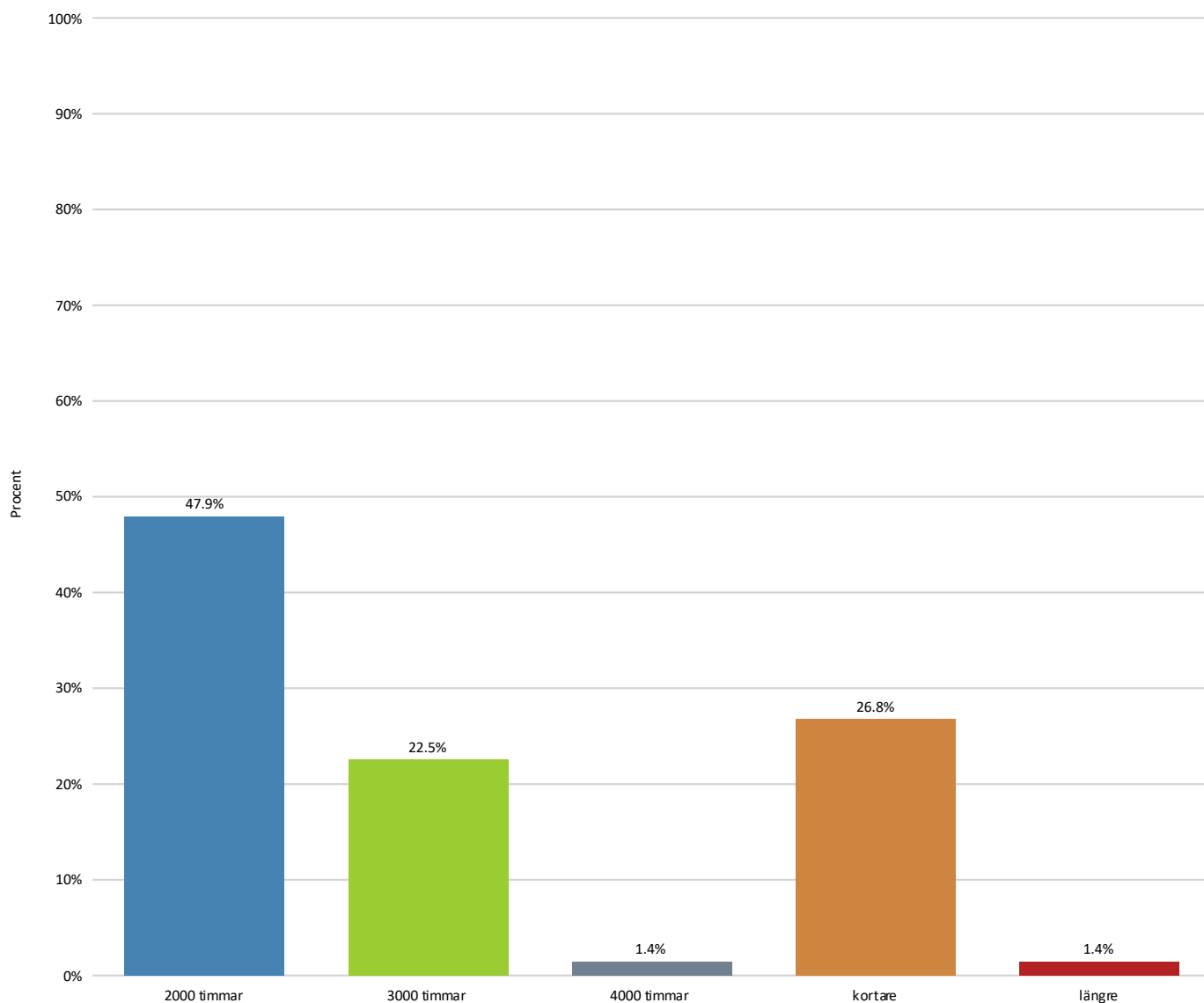
Svårighet att finna jobb

23,5%

Annat

5,9%

12. Hur många timmar anser du att färdigutbildningen behöver vara?

Svar:**2000 timmar****3000 timmar****4000 timmar****kortare****längre****Procent**

47,9%

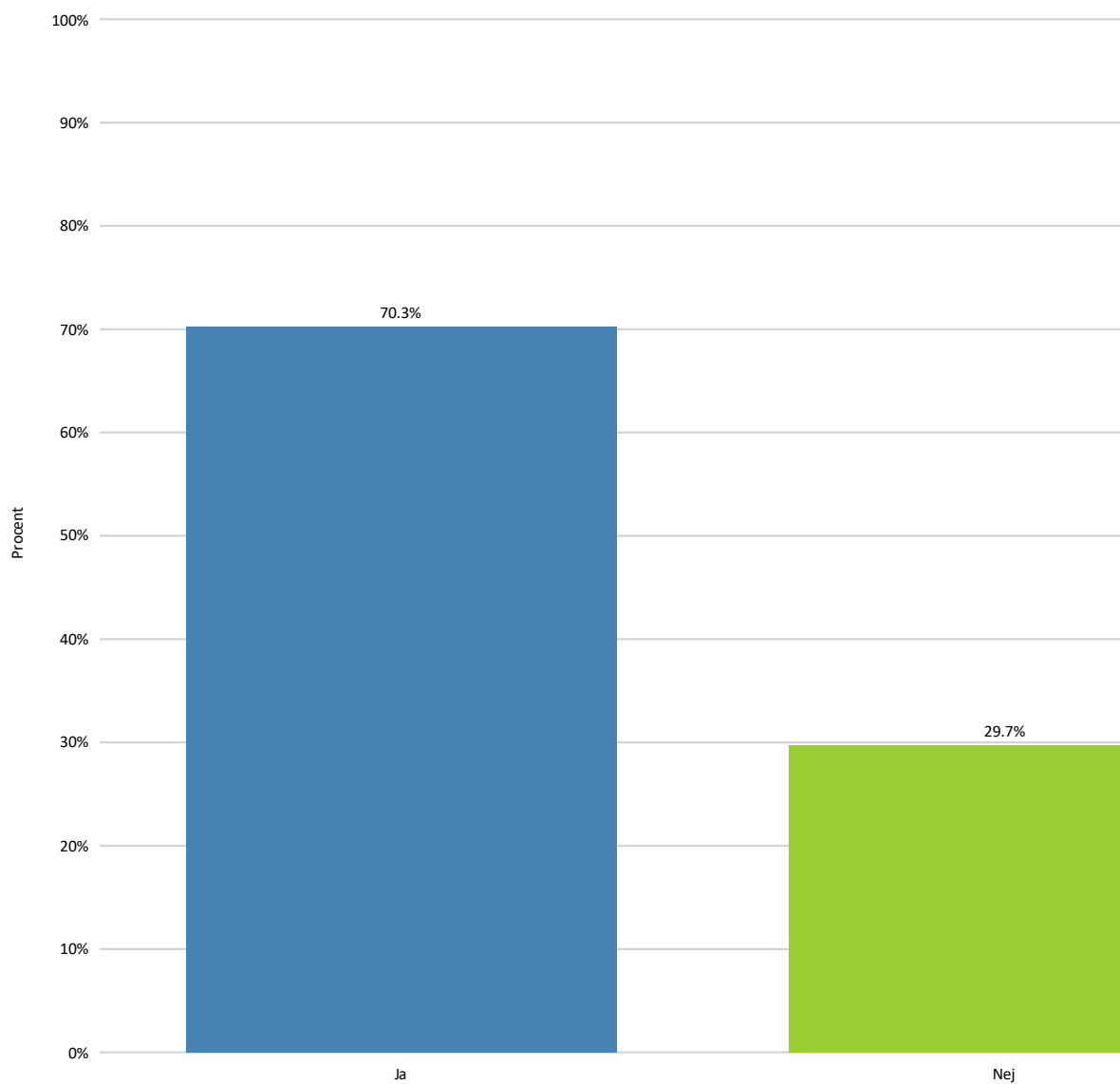
22,5%

1,4%

26,8%

1,4%

13. Om det skulle finnas möjlighet att göra skolförlagd färdigutbildning på ett år med möjlighet till studiestöd, skulle det vara intressant för dig?

Svar:	Procent
Ja	70,3%
Nej	29,7%

